ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (kolmas koda)

19. oktoober 2005 *

Kohtuasjas T-415/03,

Cofradía de pescadores de „San Pedro" de Bermeo, asukoht Bermeo (Hispaania), ja teised käesoleva kohtuotsuse lisas loetletud hagejad, esindajad: advokaadid E. Garayar Gutiérrez, G. Martínez-Villaseñor, A. García Castillo ja M. Troncoso Ferrer,

hagejad,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Balta ja F. Florindo Gijón,

kostja,

keda toetab

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: T. van Rijn ja S. Pardo Quintillán, hiljem T. van Rijn ja F. Jimeno Fernández, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

ja

Prantsuse Vabariik, esindajad: G. de Bergues ja A. Colomb, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astujad,

mille esemeks on kahju hüvitamise hagi, millega taotletakse õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamist, mida hagejatele väidetavalt tekitas nõukogu antud luba kanda osa Portugali Vabariigile eraldatud anšoovisekvoodist üle Prantsuse Vabariigile,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees M. Jaeger, kohtunikud V. Tiili ja O. Czúcz,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. märtsi 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik ja vaidluse taust

1. *Kogupüük (total allowable catchets — TAC)*

1 Akt Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemistingimuste ning asutamislepingutesse tehtavate muudatuste kohta (EÜT 1985, L 302, lk 23, edaspidi „ühinemisakt") artikli 161 lõike 1 punktis f eraldatakse anšoovise kogupüügist (*total allowable catchets*, edaspidi „TAC") Rahvusvahelise Mereuurimise Nõukogu (*International Council for the Exploration of the Sea*, ICES) hõlmatavate vete VIII vööndis (edaspidi „ICES VIII vöönd"), nimelt Gascogne'i lahes, Hispaaniale 90% ja Prantsusmaale 10%. Kõikide asjaomaste kalavarude lõikes iga liikmesriigi kalandustegevuse suhtelise stabiilsuse põhimõtte kohaselt (edaspidi „stabiilsuspõhimõte"), nagu see esmakordselt sätestati nõukogu 25. jaanuari 1983. aasta määruse (EMÜ) nr 170/83, millega kehtestatakse ühenduse kalavarude kaitse- ja majandamissüsteem (EÜT 1983, L 24, lk 1), artikli 4 lõikes 1, on Pürenee poolsaarest läänes ja edelas asuvas Rahvusvahelise Mereuurimise Nõukogu hõlmatavate vete IX ja X vööndis (edaspidi vastavalt „ICES IX vöönd" ja „ICES X vöönd") ning Kesk-Atlandi idaosa kalastuskomitee (CECAF) välja töötatud plaani vööndis 34.1.1 (edaspidi „CECAF 34.1.1 vöönd") anšoovise TAC jagatud Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi vahel nii, et kõnealusest TAC-ist umbes 48% kuulub Hispaania Kuningriigile ja 52% Portugali Vabariigile.

2 EÜ asutamislepingu artikli 43 alusel antud nõukogu 20. detsembri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 3760/92, millega luuakse ühenduse kalanduse ja akvakultuurisüsteem (EÜT 1992, L 389, lk 1), artikli 2 lõige 1 sätestas:

„Kalavarude kasutamise osas on ühise kalanduspoliitika üldeesmärkideks kaitsta ja säilitada kasutatavaid ja saadaval olevaid mere elusressursse ning sätestada säästlikkusel rajanev ratsionaalne ja vastutustundlik kasutus vastavalt sektori majanduslikele ja sotsiaalsetele tingimustele, arvestades selle mõju mere ökosüsteemile ja eelkõige arvestades nii tootjate kui ka tarbijate vajadusi.

Selleks luuakse kasutamistegevust korraldav ühenduse süsteem, mis peab võimaldama saavutada erinevates kalastuspiirkondades varude ja kasutuse püsivat tasakaalu."

3 Määruse nr 3760/92 artikkel 4 nägi ette:

„1. Juhul, kui ei ole ette nähtud teisiti, kehtestab nõukogu säästlikkusel rajaneva kalavarude ratsionaalse ja vastutustundliku kasutamise tagamiseks asutamislepingu artiklis 43 kehtestatud korras ühenduse meetmed, millega nähakse ette vetesse pääsu ja kalavarudele juurdepääsu ja kalavarude kasutamise tingimused. Kõnealused meetmed koostatakse olemasolevate bioloogiliste, sotsiaal-majanduslike ja tehniliste analüüside ning eelkõige komitee vastavalt artiklile 16 esitatud aruannete põhjal.

2. Kõnealused sätted võivad eelkõige sisaldada iga püügipiirkonda või püügipiirkondade rühma käsitlevaid meetmeid, mille abil saab:

[...]

b) piirata püügimahtu;

c) kehtestada loomuste koguselised piirangud;

[...]"

4 Määruse nr 3760/92 artikli 8 lõige 1 sätestas, et vastavalt artiklile 4 võib püügimahtu reguleerida, piirates kõnealusel ajavahemikul lubatud väljapüügi mahtu ja vajaduse korral püügikoormust.

5 Sama määruse artikli 8 lõike 4 punktide i ja ii kohaselt määras nõukogu, tegutsedes komisjoni ettepanekul ja kvalifitseeritud häälteenamusega, üksikjuhtumite kaupa iga püügipiirkonna või püügipiirkondade rühma jaoks suurima lubatud kogupüügi ja/või suurima lubatud püügikoormuse, tehes seda vajaduse korral mitmeks aastaks ja jaotas püügivõimalused liikmesriikide kaupa nii, et kõikide asjaomaste kalavarude lõikes oleks tagatud iga liikmesriigi kalavarude kasutamise suhteline stabiilsus. Pidades silmas osade üldist tasakaalu, võis otseselt asjassepuutuvate liikmesriikide taotlusel kõne alla võtta „minikvoodid" ja tavalised kvoodimuudatused, mida on rakendatud alates 1983. aastast.

6 Määruse nr 3760/92 11.–14. põhjendus määratlesid stabiilsuspõhimõtte järgmiselt:

„nende kalavarude osas, mille kasutamist peaks piirama, tuleks ühenduses kehtestada niisugused kalapüügivõimalused, mis antakse liikmesriikidele kalapüügiõiguse vormis, väljendatuna kvootides või vajaduse korral püügikoormusena;

kalavarude kaitse ja majandamine peab kaasa aitama kalapüügi stabiilsuse suurendamisele ja neid tuleb hinnata võrdlusjaotuse põhjal, mis kajastab nõukogu antud suundi;

teisalt peab see stabiilsus, olenedes kalavarude bioloogilise seisundi ajutisusest, kaitsma [...] nende piirkondade erivajadusi, kus kohalik elanikkond on suuresti sõltuv kalapüügist ja sellega seotud tegevusaladest;

eesmärgiks seatud suhtelist stabiilsust tulekski mõista selles tähenduses".

7 Määruse nr 3760/92 artikli 8 lõike 4 alusel kinnitas nõukogu järgmiste aktidega TAC-i teatud kalavarudele aastateks 1995–2001:

— nõukogu 20. detsembri 1994. aasta määrus (EÜ) nr 3362/94, millega kinnitatakse 1995. aasta TAC ning teatud püügitingimused teatud kalavarudele

ja kalavarude rühmadele (EÜT 1994, L 363, lk 1), muudetud eelkõige nõukogu 31. märtsi 1995. aasta määrusega nr 746/95 (EÜT L 74, lk 1);

— nõukogu 22. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ) nr 3074/95, millega kinnitatakse 1996. aasta TAC ning teatud püügitingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele (EÜT 1995, L 330, lk 1);

— nõukogu 20. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 390/97, millega kinnitatakse 1997. aasta TAC ning teatud püügitingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele (EÜT 1997, L 66, lk 1);

— nõukogu 19. detsembri 1997. aasta määrus (EÜ) nr 45/98, millega kinnitatakse 1998. aasta TAC ning teatud püügitingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele (EÜT 1998, L 12, lk 1);

— nõukogu 18. detsembri 1999. aasta määrus (EÜ) nr 48/1999, millega kinnitatakse 1999. aasta TAC ning teatud püügitingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele (EÜT 1999, L 13, lk 1);

— nõukogu 17. detsembri 1999. aasta määrus (EÜ) nr 2742/1999, millega kinnitatakse 2000. aasta kalapüügivõimalused ja sellega seotud tingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele, mis on kohaldatavad ühenduse vetes ja ühenduse laevadele nendes vetes, kus kehtivad püügipiirangud, ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 66/98 (EÜT 1999, L 341, lk 1);

— nõukogu 15. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 2848/2000 millega kinnitatakse 2001. aasta kalapüügivõimalused ja sellega seotud tingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele, mis on kohaldatavad ühenduse vetes ja ühenduse laevadele nendes vetes, kus kehtivad püügipiirangud (EÜT 2000, L 334, lk 1).

8 ICES VIII vööndi osas kehtestasid kõik need määrused anšoovise TAC-i 33 000 tonnile, millest 29 700 tonni eraldati Hispaania Kuningriigile ja 3300 tonni Prantsuse Vabariigile, püügipiirkondi määratlemata. Tuleb märkida, et kuigi määruse nr 2742/1999 esialgne versioon kehtestas TAC-i 16 000 tonnile, millest 14 400 tonni eraldati Hispaania Kuningriigile ja 1600 tonni Prantsuse Vabariigile, siis nimetatud määrus, muudetud nõukogu 16. juuni 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 1446/2000 (EÜT L 163, lk 3), kinnitas TAC-i samuti 33 000 tonnile.

9 ICES IX vööndis, ICES X vööndis ja CECAF 34.1.1 vööndis 1995.-1998. aastaks kinnitasid nii määruse nr 746/95 I lisa viies rubriik, määruse nr 3074/95 lisa kolmeteistkümnes rubriik, määruse nr 390/97 I lisa neljateistkümnes rubriik kui ka määruse nr 45/98 I lisa viieteistkümnes rubriik anšoovise TAC-i 12 000 tonnile, millest 5740 tonni eraldati Hispaania Kuningriigile ja 6260 tonni Portugali Vabariigile. 1999. aastaks kinnitas määruse 48/1999 I lisa viieteistkümnes rubriik anšoovise TAC-i 13 000 tonnile, millest 6220 tonni eraldati Hispaania Kuningriigile ja 6780 tonni Portugali Vabariigile. 2000. ja 2001. aastaks kinnitasid määruse nr 2742/1999 I lisa üheksas rubriik ja määruse nr 2848/2000 I D lisa üheksas rubriik anšoovise TAC-i 10 000 tonnile, millest 4780 tonni eraldati Hispaania Kuningriigile ja 5220 tonni Portugali Vabariigile.

10 TAC-i majandamisviisid ja kvoodid on määratletud nõukogu 12. oktoobri 1993. aasta määruses (EMÜ) nr 2847/93, millega luuakse ühise kalanduspoliitika suhtes rakendatav kontrollisüsteem (EÜT 1993, L 261, lk 1; ELT eriväljaanne 04/02, lk 70); määruse artikkel 21 näeb ette:

„1. Kõiki ühenduse kalalaevade püütud kvoodile alluva kalavaru või kalavarude rühmaga seotud saake hinnatakse lipuliikmesriigile kõnealuse varu või varude rühma kohta kehtestatud kvoodi osana, olenemata lossimise kohast.

2. Iga liikmesriik määrab kindlaks kuupäeva, millest alates selle liikmesriigi lipu all sõitvate või selle liikmesriigi registrisse kantud kalalaevade püütud, kvoodiga reguleeritava varu või varude rühmaga seotud saakidele kehtestatud kvoot loetakse kõnesoleva varu või varude rühma osas ammendatuks. Kõnealusest kuupäevast alates keelab liikmesriik sellistele kalalaevadele ajutiselt kõnesoleva kalavaru või kalavarude rühmaga seotud püügi [...]. Kõnealusest meetmest teatatakse viivitamata komisjonile, kes informeerib sellest teisi liikmesriike.

3. Pärast vastavalt lõikele 2 või omal algatusel toimunud teatamist määrab komisjon tema käsutuses oleva info põhjal kindlaks kuupäeva, millest alates loetakse, et TAC-i, kvoodi või muude koguseliste piirangute abil reguleeritavasse varusse või varude rühma kuuluvad saagid, mis on püütud mis tahes liikmesriigi lipu all sõitvate või mis tahes liikmesriigi registrisse kantud kalalaevade poolt, on ammendanud kõnealusele liikmesriigile või, olenevalt juhtumist, ühendusele eraldatud kvoodi, püüginormi või püügiosa.

Pärast esimeses lõigus märgitud olukorrale hinnangu andmist teatab komisjon asjaomastele liikmesriikidele kalapüügi võimalikust peatamisest seoses TAC-i ammendamisega.

Ühenduse kalalaevad lõpetavad kvoodi või TAC-i alusel reguleeritava varu või varude rühmaga seotud kalapüügi kuupäeval, millest alates sellele liikmesriigile eraldatud kõnealuse kalavaru või kalavarude rühmaga seotud kvoot loetakse ammendatuks, või kuupäeval, millest alates kõnealuse varu või varude rühma moodustavatele liikidele kehtestatud TAC loetakse ammendatuks [...]"

2. *Kvootide vahetamine*

11 Määruse nr 3760/92 artikkel 9 sätestab, et liikmesriigid võivad pärast komisjoni teavitamist omavahel vahetada kõik neile eraldatud kalapüügiõigused või osa neist.

12 EÜ asutamislepingu artikli 43 alusel antud nõukogu 27. märtsi 1995. aasta määrus (EÜ) nr 685/95, mis käsitleb teatavate ühenduse kalastuspiirkondade ja kalavarudega seotud püügikoormuse korraldust (EÜT 1995, L 71, lk 5; ELT eriväljaanne 04/02, lk 204), nägi artikli 11 lõikes 1 ette, et asjaomased liikmesriigid vahetasid neile antud kalapüügivõimalusi IV lisa punktis 1 nimetatud tingimustel.

13 Nimetatud lisa punkt 1.1 sätestab:

„Prantsusmaa ja Portugali vahel toimuvat vahetust uuendatakse vaikimisi ajavahemikuks 1995–2002, kui teisiti ei tulene kummagi liikmesriigi iga-aastasest võimalusest neid tingimusi muuta seoses aasta lubatud kogupüügi (TAC) ja kvootide kinnitamisega.

Vahetus kehtib järgmiste lubatud kogupüükide kohta:

i) anšoovise ühtsest TAC-ist, mis on kinnitatud ICES VIII ja IX vööndite kohta, läheb igal aastal 80% Portugali püügivõimalustest üle Prantsusmaale. Kogused tuleb püüda eranditult Prantsusmaa suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes;

[...]"

14 Sama lisa punkt 1.2 sätestab:

„Hispaania ja Prantsusmaa vahel toimuv vahetus, mis põhineb 1992. aastal anšoovise kohta sõlmitud kahepoolsel lepingul, rakendub mitmeaastase arenguvõimalusega alates 1995. aastast, arvestades nende kahe liikmesriigi huve, sealhulgas eelkõige iga-aastaselt vahetatavate kvootide määra, kontrollimeetmeid ja turu probleeme, kui teisiti ei tulene kummagi liikmesriigi iga-aastasest võimalusest neid tingimusi muuta seoses aasta TAC-i ja kvootide kinnitamisega.

Vahetus kehtib järgmiste lubatud kogupüükide kohta:

[...]

ix) anšoovise TAC-ist ICES VIII vööndis läheb igal aastal 9000 tonni Hispaania püügivõimalustest üle Prantsusmaale."

15 Anšoovise TAC-i kohta ICES IX vööndis, ICES X vööndis ja CECAF 34.1.1 vööndis kinnitasid määruse nr 746/95 I lisa viies rubriik, määruse nr 3074/95 lisa kolmeteistkümnes rubriik, määruse nr 390/97 I lisa neljateistkümnes rubriik, määruse nr 45/98 I lisa viieteistkümnes rubriik ja määruse nr 48/1999 I lisa viieteistkümnes rubriik oma kolmandas märkuses, et erandina reeglist, mille kohaselt võib anšoovisele selles piirkonnas eraldatud kvoote püüda ainult asjaomase liikmesriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes või asjaomase vööndi rahvusvahelistes vetes, võib Portugali Vabariigi kvooti „püüda kuni 5800 tonni ulatuses ICES VIII alavööndi vetest, mis kuuluvad Prantsusmaa suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla".

16 Samuti täpsustatakse määruse nr 2742/1999 I D lisa teises märkuses, et Portugali Vabariigi kvooti „võib püüda kuni 3000 tonni ulatuses ICES VIII alavööndi vetest, mis kuuluvad Prantsusmaa suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla".

17 Lõpuks, määruse nr 2848/2000 I D lisa teises märkuses täpsustatakse, et Portugali Vabariigi kvooti „võib püüda kuni 80% ulatuses ICES VIII alavööndi vetest, mis kuuluvad Prantsusmaa suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla", mis vastab 4176 tonnile.

18 Euroopa Kohtu kantseleisse 9. juunil 1995. aastal saabunud hagiavalduses palus Hispaania Kuningriik EÜ asutamislepingu artikli 173 esimese lõigu alusel tühistada määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.1 teise lõigu alapunkt i ja määruse nr 746/95 I lisa viies rubriik. Kohus jättis hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata (Euroopa Kohtu 5. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-179/95: Hispaania *v.* komisjon, EKL 1999, lk I-6475, edaspidi „5. oktoobri 1999. aasta otsus").

19 11. märtsil 2000 ja 27. märtsil 2000 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud hagiavaldustes palusid 62 reederit Astuuria, A Coruña, Pontevedra ja Lugo provintsist ja kolm reederite ühendust Gipuzkoa, Kantaabria ja Biskaia provintsist ühelt poolt EÜ artikli 230 neljanda lõigu alusel tühistada määruse nr 2742/1999 I D lisa üheksas rubriik ning teiselt poolt tunnistada EÜ artikli 241 alusel määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.1 teine lõik õigusvastaseks. Need hagid jäeti vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata (Esimese Astme Kohtu 19. septembri 2001. aasta määrus liidetud kohtuasjades T-54/00 ja T-73/00: Federación de Cofradías de Pescadores de Guipúzcoa jt *v.* nõukogu, EKL 1999, lk II-2691, edaspidi „19. septembri 2001. aasta määrus").

20 18. aprilli 2002. aasta otsusega ühendatud kohtuasjades C-61/96, C-132/97, C-45/98, C-27/99, C-81/00 ja C-22/01: Hispaania *v.* nõukogu (EKL 2002, lk I-3439; edaspidi „18. aprilli 2002. aasta otsus") tühistas Euroopa Kohus Hispaania Kuningriigi palvel määruse nr 3074/95 lisa kolmeteistkümnenda rubriigi kolmanda märkuse, määruse nr 390/97 I lisa neljateistkümnenda rubriigi kolmanda märkuse, määruse nr 45/98 I lisa viieteistkümnenda rubriigi kolmanda märkuse, määruse nr 48/1999 I lisa viieteistkümnenda rubriigi kolmanda märkuse, määruse nr 2742/1999 I D lisa üheksanda rubriigi teise märkuse ja määruse nr 2848/2000 I D lisa üheksanda rubriigi teise märkuse (edaspidi „tühistatud sätted").

Menetlus

21 18. detsembril 2003 Esimese Astme Kohtu kantseleisse saabunud avaldusega esitasid Hispaania Gipuzkoa ja Biskaia provintsi 98 reederit ja 11 reederite ühendust („Cofradías de pescadores"), kes tegutsesid nii 59 liikmesreederi kui iseendi nimel (edaspidi „hagejad"), EÜ artikli 235 ja artikli 288 teise lõigu alusel käesoleva hagi.

22 Vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 44 lõikele 6 esitasid hagejad kohtusekretäri nõudmisel nende hagi teatud lisades esinenud puuduste kõrvaldamiseks dokumendid, mis saabusid kohtu kantseleisse 13. jaanuaril 2004.

23 Esimese Astme Kohtusse 29. märtsil ja 29. aprillil 2004 saabunud avaldustes esitasid vastavalt komisjon ja Prantsuse Vabariik taotluse menetlusse astumiseks nõukogu seisukoha toetuseks.

24 Vastavalt 17. mai ja 15. juuni 2004. aasta määrusega rahuldati komisjoni ja Prantsuse Vabariigi avaldused menetlusse astumiseks.

25 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus (kolmas koda) avada suulise menetluse ja menetlust korraldava meetmena kutsuda pooli üles esitama teatud tõendeid ja vastama kirjalikele küsimustele. Pooled täitsid esitatud nõuded määratud tähtaja jooksul.

26 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu suulistele küsimustele kuulati ära 17. märtsi 2005. aasta kohtuistungil.

27 Kohtuistungil kustutasid hagejate esindajad hagejate nimekirjast 16 reederit, kes olid järgmiste laevade omanikud: Gure Leporre, Lezoko Gurutze, Ortube Berria, Waksman.

28 31. mail 2005 esitasid hagejad erinevad dokumendid ja palusid, et viidaks läbi uurimine, kuidas õigusvastane üleminek ja väidetav anšoovise ülepüük mõjutas kalanduse hetkeseisu. Nõukogu esitas oma märkused 5. septembril ja komisjon enda omad 4. juulil 2005.

Poolte nõuded

29 Hagejad paluvad Esimese Astme Kohtul:

— tuvastada, et viies määruste nr 3074/95, nr 390/97, nr 45/98, nr 48/1999, nr 2742/1999 ja nr 2848/2000 alusel ühe osa Portugali Vabariigile ICES IX vööndis eraldatud anšoovise kvoodist Prantsuse Vabariigile üle viisil, mis võimaldab kvooti püüda ICES VIII vööndis, on nõukogu oma tegevusega loonud aluse ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimisele;

— kohustada nõukogu heastama tekitatud kahju ja vajadusel maksma hilinenud makselt intresse;

— mõista kohtukulud välja nõukogult ning jätta komisjoni ja Prantsuse Vabariigi kohtukulud nende endi kanda.

30 Nõukogu, keda toetab komisjon ja Prantsuse Vabariik, palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata osas, mis puudutab Gipuzkoa ja Biskaia reederite ühendusi, kes tegutsevad vastavalt kas oma liikmete või iseendi nimel, osas, mis puudutab laevade Dios te salve, Gure Leporre, Lezoko Gurutze, Ortube Berria, Tuku Tuku ja Waksman omanikke ning osas, mis puudutab enne 18. detsembrit 1998 kantud kahju;

— jätta hagi igal juhul põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

31 Nõukogu, keda toetab komisjon ja Prantsuse Vabariik, palub tunnistada hagi osaliselt vastuvõetamatuks, kuna selle esitasid Gipuzkoa ja Biskaia reederite ühendused ja teatavad reederitest hagejad. Lisaks palub nõukogu tunnistada hagi aegumise tõttu osaliselt vastuvõetamatuks.

32 Euroopa Kohtu 26. veebruari 2002. aasta otsusest kohtuasjas C-23/00 P: Boehringer *v.* nõukogu (EKL 2002, lk I-1873, punkt 52) nähtub, et Esimese Astme Kohtu ülesanne oli hinnata, mis on heaks õiguse mõistmiseks kohtuasja tingimustes vajalik. Käesolevas asjas peab Esimese Astme Kohus vajalikuks teha lahend kõigepealt peaasjas.

33 Käesoleva hagi toetuseks väidavad hagejad, et hüvitise saamise õigusele EÜ artikli 288 teisest lõigust tulenevad tingimused on täidetud.

34 Tuleb meeles pidada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tekib hüvitise saamise õigus selles osas, mis puudutab ühenduse lepinguvälist vastutust tema institutsioonide õigusvastase käitumise puhul, ainult kolme tingimuse täitmisel: kui rikutud õigusnormi eesmärgiks on anda õigusi üksikisikutele ja kui selle rikkumine oli piisavalt selge, kui on tekkinud tegelik kahju ning kui kannatanud poolele tekitatud tegeliku kahju ja ühendusepoolse kohustuste rikkumise vahel esineb otsene põhjuslik seos (Esimese Astme Kohtu 14. novembri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-332/00 ja T-350/00: Rica Foods ja Free Trade Foods *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-4755, punkt 222, ja 10. aprilli 2003. aasta otsus kohtuasjas T-195/00: Travelex Global and Financial Services ja Interpayment Services *v.* komisjon, EKL 2003, lk II-1677, punkt 54; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 4. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-352/98 P: Bergaderm et Goupil *v.* komisjon, EKL 2000, lk I-5291, punkt 42; 10. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-312/00 P: komisjon *v.* Camar ja Tico, EKL 2002, lk I-11355, punkt 53, ja 10. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-472/00 P: komisjon *v.* Fresh Marine, EKL 2003, lk I-7541, punkt 25).

35 Kohtupraktika lähtub sellest, et kui üks ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimustest ei ole täidetud, tuleb hagi täies ulatuses rahuldamata jätta, ilma et teisi tingimusi oleks vaja hinnata (Euroopa Kohtu 14. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-104/97 P: Atlanta *v.* komisjon ja nõukogu, EKL 1999, lk I-6983, punkt 65, ja Esimese Astme Kohtu 28. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-40/01: Scan Office Design *v.* komisjon, EKL 2002, lk II-5043, punkt 18).

36 Käesolevas asjas tuleb kontrollida, kas need kolm tingimust on täidetud.

1. *Üksikisikule õigusi loova õigusnormi piisavalt selge rikkumine*

Poolte argumendid

37 Hagejad väidavad, et andes tühistatud sätete alusel Portugali laevastikule püügiloa ICES VIII vööndis, pani nõukogu toime üksikisikutele õigusi loovate normide piisavalt selge rikkumise.

38 Piisavalt selge rikkumise osas tuletavad hagejad esmalt meelde, et otsustavaks teguriks siinkohal on ühenduse institutsiooni kaalutlusõiguse piiride ilmne ja tõsine rikkumine. Kui kõnealusel institutsioonil on ainult oluliselt vähendatud kaalutlusõigus, kui üldse, võib pelgalt ühenduse õigusest kõrvale kaldumine kaasa tuua piisavalt selge rikkumise (eespool punktis 34 viidatud otsused Bergaderm ja Goupil *v.* komisjon, punktid 41 ja 42, ning komisjon *v.* Camar ja Tico, punkt 53).

39 Käesoleval juhul tuletavad hagejad meelde — nagu ilmneb ka 18. aprilli 2002. aasta otsusest —, et tühistatud sätteid vastu võttes rikkus nõukogu määruse nr 3760/92 artikli 8 lõike 4 punktis ii ja ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punktis f ette nähtud stabiilsuspõhimõtet. Veelgi enam, hagejad on veendunud, et nõukogu on seda tehes ühelt poolt rikkunud õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtteid, kuna ICES VIII vööndis anšoovise püügiks loa saanud Hispaania laevastiku olukorda muutnud meetme võttis selline ühenduse institutsioon, kellel puudus taolise meetme võtmiseks pädevus ja kes ei järginud sellistele rahvusvahelistele lepingutele nagu ühinemisakt ette nähtud muutmise korda, ning teiselt poolt võimu kuritarvitanud,

suurendades TAC-i ICES VIII vööndis, ilma uute teaduslike ja tehniliste andmete alusel uut TAC-i määramata, nagu näeb ette määrus nr 3760/92, ning hoidudes kõrvale selleks ette nähtud menetlusest, mille kohaselt oleks olnud vaja ühinemisakti muuta.

40 Hagejate sõnul tuleneb nendest rikkumistest põhjustatud kahju sellest, et ei järgitud kehtivates õigusaktides kalapüügivõimaluste jaotamisele ette nähtud piire. Need piirid on selged ja täpsed ega võimalda nõukogule mingit kaalutlusruumi. Esimeseks piiriks on vajadus võtta meetmeid, millega ei muudetaks rahvusvahelises lepingus, käesoleval juhul ühinemisaktis, loodud õiguslikku olukorda — et Hispaania Kuningriigil on õigus 90% anšoovise TAC-ile ICES VIII vööndis. Teine piir tuleneb määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.1 teise lõigu alapunktist i ja määruse nr 3760/92 artikli 8 lõike 4 alapunktist ii, mis ei anna nõukogule mingit õigust kvootide vahetamist lubada, kuna selle loa andmine eeldab nendes õigusaktides ette nähtud tingimuste täitmist, nimelt ühtse TAC-i määramist ja asjaomaste riikide taotlust. Nendel tingimustel on raske uskuda, et nõukogul võiks olla kaalutlusõigus.

41 Selles osas täpsustavad hagejad, et nad ei vaidlusta, et nõukogu kasutas vööndite TAC-ide määramisel oma pädevust, ei vaidlusta nõukogu pädevust teatavate vööndite majandamise ühendamisel ning ühtse TAC-i määramisel, ega ka tema pädevust kvootide vahetuseks üldise loa andmiseks. Käesolevas asjas vaidlustati viis, kuidas Prantsuse Vabariigi ja Portugali Vabariigi vahelisele kvootide üleandmisele konkreetne luba anti, kui stabiilsuspõhimõtte kohaselt selleks kaalutlusõigus puudus.

42 Hagejate arvates ei ole nõukogul laia kaalutlusõigust Hispaania Kuningriigile eraldatud anšoovisekvoodi vähendamiseks, mistõttu ei saa vastupidiselt tema enda väitele nõuda, et rikkumine oleks lisaks ilmne ja tõsine.

43 Mis puudutab esmalt õigusnormi selgust ja täpsust, siis leiavad hagejad, et ei ole asjakohane väita, et 5. oktoobri 1999. aasta otsus ja 18. aprilli 2002. aasta otsus oleksid omavahel vastuolus, kuna tühistatud sätted on täiesti selged.

44 Nõukogu tehtud õigusliku vea väidetava vabandatavuse osas väidavad hagejad, et 5. oktoobri 1999. aasta otsuses käsitletavad sätted ei ole tühistatud sätted. Määrus nr 685/95, mis on esimese otsuse esemeks, ei sisalda tegelikult ammendavat korda kvootide üleminekuks, mida teises otsuses hinnati, kuna õigusvastaseks tunnistatud kvootide vahetus eeldas Portugali Vabariigi õigust kalastada ICES VIII vööndis. See kalapüügiõigus anti ainult tühistatud sätetega. Sarnast sätet ei ole seega õiguslikult vasturääkivalt tõlgendatud. Hagejate sõnul kinnitab 5. oktoobri 1999. aasta otsus oma punktides 51 ja 52 vastupidi, et osade tasakaalu, st stabiilsuspõhimõttele vastavaid vööndite kvoote mittearvestav üleminek ei saa olla õiguspärane. 18. aprilli 2002. aasta otsuse punktis 45 kinnitab Euroopa Kohus sõnaselgelt, et riiklike kvootide järgimine, mis on erinevate vööndite kvootide ülemineku eeltingimuseks, on kohustuslik. Portugali Vabariigi ja Prantsuse Vabariigi ICES VIII vööndi anšoovisekvootide ülemineku lubamine nõukogu poolt, ilma kõnealustele vööndite ühtse TAC-i määramiseta, kujutab endast lisaks andestamatut viga, kui arvestada, et see luba anti nõukogu vastu võetud õigusnorme eirates.

45 Lõpuks on hagejad rikkumise tahtlikkuse osas seisukohal, et nõukogu oli täiesti teadlik sellest, et ta kasutas õiguslikku fiktsiooni võtmaks Hispaania Kuningriigilt neile eraldatud anšoovisekvoot, mis võrdus 90% püügivõimalustega ICES VIII vööndis, sest — nagu ilmneb ka 18. aprilli 2002. aasta otsuse punktist 36 ja 5. oktoobri 1999. aasta otsuse punktist 25, tunnistas nõukogu ise, et tal ei ole õigust muuta kvootide jagunemist, ilma et Hispaania Kuningriik oleks eelnevalt oma anšoovisekvoodid vabastanud, ega saanud seetõttu õigustada TAC-i märkimisväärset suurendamist kümnekordse anšoovisepüügi võimaluseni, mille ta oli Prantsuse Vabariigile ICES VIII vööndis eraldamiseks esitanud.

46 Seega pani nõukogu, võttes vastu kõnealused õigusvastased sätted, toime ühenduse õiguse piisavalt selge rikkumise.

47 Komisjoni selle argumendi osas, mille kohaselt Euroopa Kohus ei ole oma 18. aprilli 2002. aasta otsuses õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid käsitlenud, on hagejad seisukohal, et neil on õigus tugineda kõikidele sellistele õiguslikele alustele, mida nad peavad oma nõuete toetuseks kohaseks, olgu need argumendid Euroopa Kohtu tühistamismenetluses heaks kiidetud või mitte. Hagejate arvates ei sõltu tühistamishagi vastutuse tuvastamise hagist ning ainus ühenduslüli Hispaania Kuningriigi esitatud tühistamishagi ja käesoleva menetluse vahel on asjaolu, et esimeses kohtuasjas tehtud otsus käsitles nõukogu õigusvastast käitumist, mistõttu üks ühenduse vastutust loovatest tingimustest tuleb lugeda täidetuks.

48 Mis puudutab komisjoni väidet, mille kohaselt TAC-i kinnitavad nõukogu antud määrused on iga-aastased ning võivad aasta-aastalt õiguspäraselt muutuda, mistõttu õiguskindluse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtete rikkumist ei esinenud, siis hagejad on seisukohal, et selle menetluse eesmärk on TAC-i kinnitamise järel liikmesriikidele eraldatud kvootide jagamine, mis peaks ICES VIII vööndi jaoks igal juhul ja igaks aastaks, mille puhul õigusvastast üleminekut on lubatud, olema suhtes 90/10 Hispaania Kuningriigile ja Prantsuse Vabariigile eraldatud kvootide vahel, mis käesoleval juhul nii ei ole.

49 Teiseks, mis puudutab üksikisikutele õigusi loovate õigusnormide rikkumist, siis leiavad hagejad kõigepealt, et stabiilsuspõhimõte, mida nõukogu rikkus 18. aprilli 2002. aasta otsusega tühistatud sätetega, kujutab endast kõrgemat õigusnormi.

50 Hagejate väitel sisaldab ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punkt f ühise kalanduspoliitika aluspõhimõtteid. Lisaks olid need määrused, mille sätted tühistati, määruste nr 3760/92 ja nr 685/92 iga-aastased rakendusnormid. Seega, kuigi tegemist on samaväärsete õigusnormidega, peavad need määrused oma eesmärgi ja sisu osas järgima viimati nimetatud määrustega sätestatud põhimõtteid, millega määratletakse esmase õiguse, eelkõige EÜ artikli 33 kohased eesmärgid.

51 Siinkohal täpsustavad hagejad, et kalapüügiõiguse loovutamise võimalus, millele nõukogu tugineb, tuleneb stabiilsuspõhimõtte rakendamisest. Hagejad on igal juhul seisukohal, et käesolevas asjas on tegemist kvootide eelneva eraldamisega. Nagu selgub 18. aprilli 2002. aasta otsuse punktist 47, eeldab kalapüügivõimaluste vahetamine, et need õigused oleksid eelnevalt antud stabiilsuspõhimõtte kohaselt ja et asjaomased liikmesriigid seda vahetust taotleksid. Euroopa Kohus on lisaks möönnud, et stabiilsuspõhimõte on kõrgemalseisev õiguspõhimõte, tühistades kõik sätted, mida on varem vaidlustatud.

52 Kolmandaks väidavad hagejad, et nii ühinemisakt, mis annab Hispaania Kuningriigile 90% anšoovisepüügist ICES VIII vööndis, stabiilsuspõhimõte, mis pakub selle osa hoidmiseks lisatagatisi, nagu ka piirid, mis nõukogu tegevusele pannakse määruse nr 3760/92 artikli 8 lõike 4 punktis ii, st asjaomase liikmesriigi taotluse nõue, ja määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.1 teise lõigu punktiga i, st ühtse TAC-i kinnitamine, loovad neile õigusi, või vähemalt tekib neil sellele õigusele õiguspärane ootus. Kui anšoovise TAC-i 90%-line kvoot vaidlustatud vööndis läheb Hispaania Kuningriigile, saavad selle liigi kalastusõiguste omanikeks nimetatud piirkonnas need ettevõtjad, kes teevad väljapüüki, käesoleval juhul hagejad ja teised kalapüügiluba omavate laevade omanikud.

53 Selles osas tuletavad hagejad esmalt meelde, et vastavalt määruse nr 3760/92 kaheteistkümnendale ja neljateistkümnendale põhjendusele on kvootide määramise

alusteks traditsioonilise kalapüügi tähtsus, nende piirkondade erivajadused, kus elanikkond on suuresti sõltuv kalapüügist ja sellega seotud tegevusaladest, ning kalavarude bioloogilise seisundi ajutisus, mis näitavad, et ICES VIII vööndis kalastusluba omavate ettevõtjate erilist seisundit ja nende õigusi võeti nimetatud vööndile anšoovise TAC-i kinnitamisel arvesse.

54 Hagejad on seisukohal, et stabiilsuspõhimõttest tuleneva õiguse või õiguspärase ootuse tunnustamine hagejate kasuks on ainus õigusnormi *ratio legis* põhimõttega kooskõlas olev tõlgendusviis, st kõnealuse elanikkonna elatustaseme hoidmine, mitte aga riikide õiguspärandi „rikastamine" seeläbi, et tunnustatakse viimaste õigust, millel oleks vaieldamatu majanduslik väärtus, käesoleval juhul õigust kalapüügivõimalustele. Järelikult hoiab riik üksnes usaldusisikuna anšoovise püügi õigust, mis on antud ühinemisakti kvootide osas sätestatud stabiilsuspõhimõtte alusel, kui Hispaania laevastikku kuuluvad anšoovisepüügilaevad Biskaia lahes, mis on kantud vastavasse nimistusse ja millel on luba nimetatud vetes tegutseda, on kõnealusest kalastusvõimalusest tegelikud kasusaajad.

55 Mis puudutab komisjoni argumenti, mille kohaselt Esimese Astme Kohus on oma 6. oktoobri 2001. aasta otsuses kohtuasjas T-196/99: Area Cova jt *v.* nõukogu ja komisjon (EKL 2001, lk II-3597) sedastanud, et stabiilsusprintsiip ei anna üksikisikutele subjektiivseid õigusi, mille rikkumise tagajärjel tekiks neil õigus hüvitisele, siis hagejad väidavad, et komisjoni osundatud lause on *obiter dictum* põhjendus, mille kohus andis kontekstis, kus stabiilsuspõhimõte ei olnud vaidlusaluseks küsimuseks. Selline väide ei ole otsuse *ratio decidendi* ning järelikult ei saa seda mingil juhul käsitleda kohtupraktikana nagu komisjon seda oli taotlenud.

56 Hagejad meenutavad lisaks, et Esimese Astme Kohus on üheselt sedastanud, et huvitatud isikud võivad igal juhul olukorras, kus nad peavad ennast määruse

nr 2742/1999 I D lisa üheksandast rubriigist otseselt tuleneva kahju kannatajateks, vaidlustada see norm EÜ artiklite 235 ja 288 kohase lepinguvälise vastutuse tuvastamise menetluses (19. septembri 2001. aasta määrus, punkt 85).

57 Hagejad on seisukohal, et nagu komisjoni väitest järeldub, on rikutud tõhusa õiguskaitse õiguse põhimõtet. Nõukogu õigusvastane akt jääks igal juhul karistuseta, sest sellega põhjustatud kahju ei saa heastada, kui riigil ei ole õigust hüvitist nõuda. Reederitest hagejad jääksid ilma oma püügiõigusest või vähemalt õiguspärasest ootusest sellisele õigusele, mida ühenduse õigus ise neil tunnistab olevat, ning seega ka saagist, milleni selle õiguse kasutamine oleks viinud ja mille samas püüdis kvootide üleminekust kasu saanud laevastik. Kalapüügivõimaluste tegelik jaotamine pärast kvootide vahetamist toimus ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punkti f vastaselt ning jäi karistamata.

58 Teiseks tuletavad hagejad meelde, et EÜ artikli 33 alusel on ühise põllumajanduspoliitika üheks eesmärgiks tagada põllumajanduslike piirkondade elanikele võrdne elatustase, nimelt suurendades põllumajandustöötajate tulusid. Selle tulemuse saavutamiseks on kvootide eesmärk tagada igale liikmesriigile osa ühtsest TAC-ist eespool viidatud tingimustel. Hagejad on arvamusel, et need on kalalaevad, kes sõidavad liikmesriikide lipu all või kes on liikmesriikides registreeritud, ja kes võivad ainsatena kasutada oma liikmesriigile eraldatud kvoote (Euroopa Kohtu 14. detsembri 1989. aasta otsus kohtuasjas C-216/87: Jaderow, EKL 1989, lk 4509, punkt 16).

59 Kolmandaks leiavad hagejad, et Hispaania seaduse nr 3/2001 kohaselt on ühelt poolt kalapüügivõimaluste jaotamist laevade vahel võimalik väljendada püügimahtude kaudu ning läbi viia varasemast kalandustegevusest lähtudes, ning teiselt poolt Euroopa Liidu või rahvusvahelistes lepingutes sätestatud kalapüügivõimaluste

kohandamine või piiramine peab iga laeva suhtes olema proportsionaalne vastavalt võrdsuspõhimõttele, nii et iga ettevõtja seisund säiliks. Sellest järeldub, et Hispaania Kuningriigile eraldatud anšoovisekvoodi vähendamisel olid negatiivsed tagajärjed hagejate õigustele.

60 Nõukogu, keda toetab komisjon, väidab, et ühenduse õiguse alusel hüvitise saamise õiguse esimene tingimus ei ole täidetud, kuna esiteks need normid, mida nõukogu rikkus, ei ole üksikisikutele õigusi loovad ning teiseks ei ole need rikkumised piisavalt selged.

Esimese Astme Kohtu hinnang

61 Nagu eespool punktis 34 märgitud, on ühenduse õiguse alusel hüvitise saamise õiguse tekkimise esimeseks tingimuseks see, kui ühenduse institutsioon rikub õigusnormi, millega antakse õigusi üksikisikutele ja kui selle rikkumine on piisavalt selge.

62 Nendel tingimustel tuleb järgmisena hinnata, kas nõukogu on oma õigusvastase tegevusega rikkunud õigusnorme ning kui see nii on, siis kas see norm annab üksikisikutele õigusi ja kas selle rikkumine on piisavalt selge.

Nõukogu õigusvastane tegevus

63 Kõigepealt tuleb täpselt määratleda nõukogu tegevus, mille õigusvastasust hagejad väidavad.

64 On teada, et käesoleva kohtuasjaga soovivad hagejad saada hüvitist selle kahju eest, mida neile põhjustasid tühistatud sätted, millega nõukogu lubas Portugali Vabariigil ajavahemikul 1996–2001 püüda ühe osa oma anšoovisekvoodist ICES VIII vööndis, mis kuulub Prantsusmaa suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla. Portugali Vabariigile eraldatud kalapüügiluba ICES VIII vööndis tunnistati Euroopa Kohtu 18. aprilli 2002. aasta otsusega õigusvastaseks.

65 Tuleb meeles pidada, et tühistatud sätetega rakendati määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.1 teise lõigu punkti i, mille kohaselt kalapüügivõimaluste vahetamise kokkuleppe raames, mida vaikimisi uuendati ajavahemikuks 1995–2002, loovutas Portugali Vabariik Prantsuse Vabariigile 80% oma kalapüügivõimalustest ICES IX vööndis, selleks et nimetatud koguse saaks püüda üksnes Prantsusmaa suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes ICES VIII vööndis. Kuna Portugali Vabariigil ICES VIII vööndis kalapüügiluba puudus, kehtestati need õigused tühistatud sätetega.

66 Tuleb siiski märkida, et kuigi 18. aprilli 2002. aasta otsuses tühistas Euroopa Kohus Portugali Vabariigile nõukogu antud loa püüda osa oma kvoodist ICES VIII vööndis, ei käsitlenud kohus Portugali Vabariigi kalapüügivõimaluste ICES VIII vööndis ülemineku õiguspärasust, kuna see üleminek oli käsitlust leidnud tema 5. oktoobri 1999. aasta otsuses.

67 Tõepoolest jättis Euroopa Kohus selles otsuses rahuldamata Hispaania Kuningriigi esitatud tühistamisnõuded nende sätete vastu, millega nähti ette see üleminek, st määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.1 teise lõigu alapunkt i. Selle sätte kooskõla ühenduse õigusega leidis lõplikku kinnitust 5. oktoobri 1999. aasta otsuses, millel on selles osas õigusjõud (vt selle kohta kohtujurist M. Alberi ettepanek 18. aprilli 2002. aasta kohtuotsuses, EKL 2002, lk I-3441, punktid 47 ja 79).

68 Samas tuleb hinnata, kas õigusvastaselt Portugali Vabariigile antud luba ühe osa oma anšoovisekvoodi püüdmiseks ICES VIII vööndist kujutab endast sellist tegu, mis tooks kaasa hüvitise maksmise. Siinkohal leiavad hagejad, et nõukogu neile kahju põhjustanud tegevus rikub stabiilsuspõhimõtet, ühinemisakti, õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid ning selline tegevus kujutab endast võimu kuritarvitamist.

— Stabiilsuspõhimõtte rikkumine

69 Tuleb meeles pidada, et 18. aprilli 2002. aasta otsusega on Euroopa Kohus sedastanud, et andes tühistatud sätetega Portugali Vabariigile loa püüda osa oma anšoovisekvoodist ICES VIII vööndist ajavahemikul 1996–2001, rikkus nõukogu stabiilsuspõhimõtet, arvestades, et Hispaaniale ei jäänud 90% kalapüügivõimalustest, mis talle ICES VIII vööndis oli eraldatud.

— Teised hageja viidatud rikkumised

70 Hagejad leiavad, et nõukogu tegevus rikkus lisaks stabiilsuspõhimõttele ka ühinemisakti, õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid ning kujutab endast võimu kuritarvitamist.

71 Vastab tõele, et 18. aprilli 2002. aasta otsuses ei sedastanud Euroopa Kohus seda, nagu oleks nõukogu kuritarvitanud oma võimu eespool mainitud viisil.

72 Siiski tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei sõltu kahju hüvitamise hagi tühistamishagist (Euroopa Kohtu 21. juuni 1993. aasta määrus kohtuasjas C-257/93: Van Parijs jt *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 1993, lk I-3335, punktid 14 ja 15, ning Esimese Astme Kohtu 16. aprilli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-20/94: Hartmann *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 1997, lk II-595, punkt 115), mistõttu kahju tekitanud akti tühistamine või selle tühisuse tuvastamine ei ole kahju hüvitamise hagi esitamiseks vajalik.

73 Ühenduse õigusest tulenev õigus hüvitisele sõltub väidetavate rikkumiste olemusest, sest EÜ artikli 288 teise lõigu kohaldamine eeldab, et väidetav rikkumine oleks piisavalt selge ja et rikutud õigusnorm annaks õigusi üksikisikutele.

74 Järelikult tuleb hinnata seda, kas nõukogu tegevus rikkus lisaks stabiilsuspõhimõttele ka ühinemisakti, õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid ning kas see kujutas endast võimu kuritarvitamist.

75 Kõigepealt tuleb nentida, et ühinemisakti rikkumine on tuvastatud, kuna lubades Portugali Vabariigil püüda osa oma anšoovisekvoodist ICES VIII vööndis, on nõukogu — nagu seda nendib Euroopa Kohus 18. aprilli 2002. aasta otsuse punktis 42 — jätnud Hispaania Kuningriigi ilma 90% anšoovise TAC-i püügivõimalustest ICES VIII vööndis, mis talle oli eraldatud. Tõepoolest, Hispaania Kuningriigile 90% anšoovise TAC-i püügivõimaluste eraldamise nimetatud vööndis näeb ette ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punkt f.

76 Järgmiseks, mis puudutab õiguskindluse ja õiguspärase ootuse põhimõtteid, siis on Esimese Astme Kohus väitnud vastupidi, et rikkumist ei tuvastatud. Hagejate väide tugineb eeldusele, et nõukogul ei olnud mingil juhul õigust anda Portugali Vabariigile luba anšoovise püügiks ICES VIII vööndis. See eeldus on väär. Selles osas on kohane meenutada Euroopa Kohtu seisukohta 18. aprilli 2002. aasta otsuses:

„44 Vaidlustatud sätteid ei saa õigustada määruse nr 685/95 artikli 11 lõike 1 tõlgendatuna koostoimes IV lisa punkti 1.1 teise lõigu alapunktiga i, kuna viimane säte näeb ette, et kui ühtne TAC anšoovisele ICES VIII ja IX vööndites on kinnitatud, läheb 80% Portugali kalapüügivõimalustest iga-aastaselt üle Prantsusmaale, kusjuures püüda tohib üksnes Prantsusmaa suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes.

45 [5. oktoobri 1999. aasta kohtuotsuse] punktides 51 ja 52 toodud hinnang, mille kohaselt Portugali Vabariigi kalapüügivõimaluste üleminek Prantsusmaale toimus ICES VIII ja IX vööndites ühtse TAC-i ulatuses, ei vasta tõele. Et anšoovisele ICES VIII ja IX vööndites ühtse TAC-i kinnitamise tingimus, millele määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.1 teise lõigu alapunkti i kohaselt allub Portugali Vabariigi ja Prantsuse Vabariigi vahelise kalapüügivõimaluste vahetamine, oleks täidetud, oleks nõukogu pidanud ICES VIII, IX, X ja CECAF 34.1.1 vööndite kinnitama ühe TAC-i, mida ta ei teinud, nagu kirjalikest märkustest selgub. See tingimus ei ole täidetud kahte erinevat TAC-i ühiselt majandades, nagu väidab nõukogu. Veelgi enam, käesolevas asjas ei ole vaidlust, et need kaks TAC-i puudutavad kahte bioloogiliselt erinevat kalavaru.

[...]

47 Vaidlustatud sätteid ei saa õigustada ka määruse nr 3760/92 artikli 8 lõike 4 punktiga ii ja artikli 9 lõikega 1, mis näevad kvootide vahetamisel ette lepingute sõlmimise. Tõepoolest, artikli 8 lõike 4 punkt ii sätestab üheselt, et asjast otseselt puudutatud liikmesriigi taotlus on vajalik selleks, et nõukogu saaks niisugust vahetust arvesse võtta. Käesolevas asjas Hispaania Kuningriik sellist taotlust ei esitanud, kuigi ta on otseselt puudutatud, kuna kvootide vahetus suurendas anšoovisepüügivõimalusi ICES VIII vööndis. Artikli 9 lõike 1 osas tuleb tõdeda, et selles artiklis ette nähtud kalapüügivõimaluste vahetamine eeldab seda, et need võimalused on eelnevalt stabiilsuspõhimõtte kohaselt eraldatud. Nii see aga ajavahemikul 1996–2001 ei olnud, nagu selgub ka käesoleva otsuse punktist 42."

77 Siit tuleneb, et määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.1 teise lõigu alapunkti i ning määruse nr 3760/92 artikli 8 lõike 4 punkti ii alusel oli nõukogul teoreetiliselt õigus anda Portugali Vabariigile luba anšoovise püügiks ICES VIII vööndis kas seetõttu, et ICES VIII vööndile ja ICES IX vööndile oli kinnitatud ühtne TAC, või seetõttu, et kõik otseselt puudutatud liikmesriigid olid seda taotlenud.

78 Sellest tulenevalt ei saa hagejad väita, et tühistatud sätetega rikuti õiguskindluse põhimõtet, kuna asjas kohaldatavate õigusaktide alusel oli nõukogul põhimõtteliselt õigus nimetatud sätteid vastu võtta. Samal põhjusel ei saanud hagejal olla ka õiguspärast ootust kehtinud olukorra edasikestmisele, kuna nõukogu võis seda olukorda talle kuuluva kaalutlusõiguse alusel muuta, ja seda eriti veel ühise põllumajanduspoliitika valdkonnas, kus institutsioonidel on lai kaalutlusõigus (vt selle kohta eespool punktis 55 viidatud kohtuotsus Area Cova jt *v.* nõukogu ja komisjon, punkt 122).

79 Lõpuks, mis puutub väidetavasse võimu kuritarvitamisse, siis tuleb meeles pidada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on õigusakti puhul võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja vastavate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt teiste eesmärkide saavutamiseks kui need, millele toetuti, või asutamislepingus spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks (eespool punktis 34 viidatud kohtuotsus Rica Foods ja Free Trade Foods *v.* komisjon, punkt 200).

80 Käesolevas asjas tuleb märkida, et hagejad ei ole esitanud mingeid tõendeid selle kohta, et tühistatud sätted oleks vastu võetud muul eesmärgil kui „tagada anšoovisepüügivõimaluste tõhusam kasutamine", mida näeb ette ka määruse nr 746/95 neljas põhjendus.

81 Kõigist eeltoodud põhjendustest järeldub, et nõukogu tegevus oli õigusvastane, kuna ta rikkus stabiilsuspõhimõtet ja ühinemisakti.

82 Nendes tingimustes tuleb järgnevalt hinnata seda, kas õigusnormid, mida nõukogu rikkus, andsid üksikisikutele õigusi ja kas käesoleval juhul olid need rikkumised piisavalt selged.

Üksikisikule õigusi loov õigusnorm

83 Kohtupraktika kohaselt eeldab ühenduse lepinguvälise vastutuse tekkimine seda, et väidetav õigusvastasus oleks seotud sellise õigusnormi rikkumisega, mis loob õigusi üksikisikutele (eespool punktis 34 viidatud kohtuotsused Bergaderm ja Goupil *v.* komisjon, punkt 42, ja komisjon *v.* Camar ja Tico, punkt 53).

84 Seega tuleb hinnata, mil määral stabiilsuspõhimõtet ja ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punkti f võib käsitleda üksikisikule õigusi loovate aktidena.

85 Siinkohal tuleb esmalt märkida, et vastupidiselt nõukogu väidetele ei ole tähtsust, kas rikutud norm on kõrgema õigusjõuga norm (vt selle kohta eespool punktis 34 viidatud kohtuotsus Bergaderm ja Goupil *v.* komisjon, punktid 41, 42 ja 62). Poolte esitatud argumendid selles küsimuses on seega asjakohatud.

86 Kohtupraktika on seisukohal, et õigusnormiga luuakse üksikisikule õigusi siis, kui rikkumine puudutab sätet, millest üksikisikule tulenevate õiguste kaitse kuulub siseriiklike kohtute pädevusse, nii et sellel on vahetu õigusmõju (Euroopa Kohtu 5. märtsi 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-46/93 ja C-48/93: Brasserie du pêcheur ja Factortame, EKL 1996, lk I-1029, punkt 54), millest tulenevaid eeliseid võib pidada omandatud õiguseks (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 29. jaanuari 1998. aasta otsust kohtuasjas T-113/96: Dubois ja Fils *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 1998, lk II-125, punktid 63–65), mis kaitseb üksikisikute õigusi (Euroopa Kohtu 25. mai 1978. aasta otsus liidetud kohtuasjades 83/76 ja 94/76, 4/77, 15/77 ja 40/77: HNL jt *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 1978, lk 1209, punkt 5) või mis loob üksikisikutele selliseid õigusi, mille olemus on selgelt eristatav (Euroopa Kohtu 8. oktoobri 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-178/94, C-179/94, C-188/94–C-190/94: Dillenkofer jt, EKL 1996, lk I-4845, punkt 22).

87 Tuleb meenutada, et määruse nr 3760/92 artikli 8 lõike 4 punktide i ja ii alusel jaotab nõukogu püügivõimalused liikmesriikide kaupa nii, et kõikide asjaomaste kalavarude kaupa oleks tagatud iga liikmesriigi kalavarude kasutamise suhteline stabiilsus. Seda põhimõtet rakendades oli ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punktis f Hispaania Kuningriigile eraldatud osa 90% anšoovise TAC-ist ICES VIII vööndis, jättes ülejäänud 10% Prantsusmaale. Seda jaotust nõukogu tühistatud sätteid vastu võttes rikkuski, kuna nende sätete tagajärjel ei saanud Hispaania Kuningriik 90% anšoovise püügivõimalust kõnealuses vööndis.

88 Siinkohal tuleb rõhutada, et eespool punktis 55 viidatud kohtuotsuse Area Cova jt *v.* nõukogu ja komisjon, punktis 152 on Esimese Astme Kohus juba sedastanud, et kuna stabiilsuspõhimõte puudutab ainult liikmesriikide suhteid, ei saa see üksikisikule luua õigusi, mille rikkumine annaks õiguse hüvitisele EÜ artikli 288 teise lõigu alusel.

89 Stabiilsuspõhimõte väljendab üht tingimust ühenduse kalapüügivõimaluste jaotamiseks liikmesriikide vahel neile eraldatud kvootide kaudu. Nagu Euroopa Kohus on juba sedastanud (Euroopa Kohtu 13. oktoobri 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-63/90 ja C-67/90: Portugal ja Hispaania *v.* nõukogu, EKL 1992, lk I-5073, punkt 28), tuleb stabiilsuspõhimõtet mõista kui igale liikmesriigile kindlaksmääratud protsendi ulatuses püügiõiguse eraldamist, mis kuidagi ei taga kaluritele kindla koguse kala väljapüüki.

90 Lisaks tuleb rõhutada, et määruse nr 3760/92 artikli 9 lõike 1 kohaselt võisid liikmesriigid omavahel vahetada kõik neile eraldatud kalapüügiõigused või osa neist, nagu see on käesoleval juhul. Ka menetlusest, mida sellise vahetuse puhul tuli järgida, ei ilmnenud asjaolusid, mille alusel oleks võinud järeldada, et kalapüügivõimalustest loobunud riigi kaluritele oleks olnud antud mingeid õigusi.

91 Nagu Esimese Astme Kohus on 19. septembri 2001. aasta määruse punktis 54 sedastanud, on ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punkti f eesmärgiks üksnes kinnitada anšoovisekvoodid ICES VIII vööndile ning seal ei sisaldu ühtki viidet selles piirkonnas anšoovist püüdvate kahe riigi kalurite olukorrale ega ka nõukogu kohustusele kõnealusele piirkonnale kõrvalpiirkonna kvootide üleminekuks luba andes võtta arvesse nende kalurite erilist olukorda.

92 Siit järeldub, et stabiilsuspõhimõttest lähtuvalt ei anna Hispaania Kuningriigile ICES VIII vööndis 90% anšoovise kvoodi andmine iseenesest Hispaania kaluritele mingeid õigusi püüda anšoovist selles vööndis, kuna niisugused püügivõimalused tulenevad üksnes siseriiklikest õigusaktidest, mis kehtestavad anšoovise püügi korra ICES VIII vööndis.

93 Nendes tingimustes tuleb sedastada, et stabiilsuspõhimõte ja ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punkt f määratlevad piisava täpsusega liikmesriigid, kellel on kalapüügiõigus ning defineerivad nende õiguste sisu selliselt, et nimetatud õigusnormid ei anna üksikisikutele õigusi eespool viidatud kohtupraktika tähenduses.

94 Nagu hagejad on märkinud, tuleb määruse nr 3760/92 sätestatud stabiilsuspõhimõtte puhul nimetatud määruse kolmeteistkümnenda põhjenduse kohaselt mõistagi arvestada nende piirkondade erivajadusi, kus kohalik elanikkond on suuresti sõltuv kalapüügist ja sellega seotud tegevusest. Sellest tulenevalt, nagu ka Euroopa Kohus on sedastanud, on kalapüügikvootide eesmärk tagada igale liikmesriigile üks osa ühenduse TAC-ist, mis määratakse kindlaks peamiselt selle väljapüügi alusel, mis oli traditsioonilisel kalapüügil, kalapüügist sõltuval kohalikul elanikkonnal ja selle liikmesriigiga seotud tööstusel enne kvootide korra kehtestamist (Euroopa Kohtu 19. veebruari 1998. aasta otsus kohtuasjas C-4/96: NIFPO ja Northern Ireland Fishermen's Federation, EKL 1998, lk I-681, punkt 47; vt ka määruse nr 170/83 kohta Euroopa Kohtu 14. detsembri 1989. aasta otsust kohtuasjas C-3/87: Agegate, EKL 1989, lk 4459, punkt 24, ja eespool punktis 58 viidatud kohtuotsus Jaderow, punkt 23).

95 Euroopa Kohus leiab seega, et nõukogul tuleb liikmesriikidele kalapüügivõimalusi jaotades kooskõlastada kõigi asjaomaste kalavarude suhtes iga esindatud liikmesriigi huvid selles osas, mis puudutab eelkõige nende liikmesriikide traditsioonilist kalapüüki ja, nagu käesolevas asjas, sealset kalapüügist sõltuvat kohalikku elanikkonda ja tööstust (eespool punktis 94 viidatud kohtuotsus NIFPO ja Northern Ireland Fishermen's Federation, punkt 48).

96 Siiski tuleb märkida, et eespool punktis 55 viidatud kohtuotsuse Area Cova jt *v.* nõukogu ja komisjon, punktis 153 on Esimese Astme Kohus samuti sedastanud, et traditsioonilised kalapüügiõigused antakse liikmesriikidele, mitte üksikutele reederitele, nii et viimased ei saa tugineda subjektiivsele õigusele, mille rikkumise korral avaneks neile EÜ artikli 288 teise lõigu alusel õigus hüvitisele.

97 Siit järeldub, et stabiilsuspõhimõtte ja ühinemisakti artikli 161 lõike 1 punkti f eesmärk ei ole anda üksikisikutele õigusi osundatud kohtupraktika tähenduses. Seega tuleb tõdeda, ilma et oleks vaja hinnata, kas nende normide rikkumine nõukogu poolt oli piisavalt selge, et ühenduse õiguses hüvitise saamisele esitatud esimene tingimus ei ole käesolevas asjas täidetud.

2. *Väidetav kahju*

Poolte argumendid

98 Hagejate sõnul on nõukogu väidetav õigusvastane tegevus põhjustanud neile nelja liiki kahju.

99 Esmalt märgivad hagejad, et otseselt tühistatud sätete tagajärjel jäi Hispaania laevastik Biskaia lahes ilma õigusest 90% „uue TAC-i" väljapüügist, mille arvutamisel liidetakse igal aastal ICES VIII vööndile ametlikult kinnitatud TAC ja Prantsusmaa laevastikule ICES VIII vööndis eraldatud täiendavad anšoovisetonnid, mis on nõukogu loal Portugalile ICES IX vööndis eraldatud kvoodi üleviimise tulemus.

ICES VIII vööndis püütud anšoovis kujutab endast ühte ainsat eristades majandatavat ühikut. Niisiis, kogu püügiühiku ulatuses merelt püütud loomus tuleb ICES VIII vööndi TAC-ist maha arvata ja see ei ole enam selles vööndis püügiõigust omavate laevastike teiste püügiühikute käsutuses.

100 Hagejate arvates on neile põhjustatud kahju tegelik ja kindel. Kuna 90% nõukogu iga-aastaselt kinnitatavast anšoovise TAC-ist ICES VIII vööndis läks Hispaania laevastikule ning vööndidevaheline kvootide üleminek oli õigusvastane, siis TAC-i suurendamine, mille puhul ei arvestatud stabiilsuspõhimõtet, viib möödapääsmatult järeldusele, et suurendatud TAC-i kehtivusaja jooksul oli Hispaania laevastik ning seega ka hagejad jäetud ilma osast kalapüügiõigusest, mis neile oleks eraldatud kõnealustel aastatel tegelikult kehtinud TAC-i alusel; hagejate arvates oleks seda TAC-i saanud arvutada, liites määrustega kinnitatud anšoovise TAC-ile — nimelt 33 000 tonni aasta kohta — nõukogu heaks kiidetud üleminekule vastava TAC-i — nimelt 5008 tonni 1996., 1997., 1998. ja 1999. aasta kohta, 3000 tonni 2000. aasta kohta ja 4176 tonni 2001. aasta kohta. Selline oli hagejatele tekitatud otsene kahju, kuna kvootidest tulenevad kalapüügiõigused kuuluvad neile.

101 Hagejad möönavad, et kahju tekkimiseks tuli anšoovis enne välja püüda ning et Hispaania laevastik ei oleks tõenäoliselt püüdnud kogu Hispaania Kuningriigile eraldatud kvoodi mahus, isegi kui üleminekut ei oleks toimunud. Siiski on fakt, et üleminek toimus ning anšoovist ei püüdnud mitte Hispaania, vaid Prantsuse laevastik, mis omakorda ületas Prantsuse Vabariigile eraldatud kvooti.

102 Instituto Tecnológico Pesquero y Alimentario on andnud hagejatele tekitatud kahjule majandusliku hinnangu (edaspidi „AZTI raport"), mis on lisatud hagiavaldusele ning mille põhjal hagejad väidavad, et kvootide õigusvastase ülemineku tagajärjel suurenes väljapüük ICES VIII vööndis 4500 tonni võrra aastas ning selle

suurenemise arvutamiseks lahutati kogu Prantsusmaa laevastiku väljapüügist see TAC-i kvoot, mis oleks nimetatud laevastikule enne õigusvastast üleminekut eraldatud. Prantsuse laevastiku lisaloomuste koguväärtus võrreldes nende kvootidega, mis neil oleks olnud ilma õigusvastase üleminekuta aastatel 1996–2001, on hagejate hinnangul 51 722 830 eurot.

103 Hagejad täpsustavad selles osas, et nende hagiavaldus ei puuduta seega mitte Prantsuse laevastiku ülemääraseid kalapüügivõimalusi, vaid ülemäärast toimunud väljapüüki võrreldes sellele laevastikule ametlikult eraldatud kalapüügivõimalustega. Tekitatud kahju ei sõltu seetõttu — nagu väidab nõukogu — sellest, kas Hispaania laevastik püüab määrustes sätestatud limiidile lähedase koguse anšoovist või mitte, vaid vaieldamatust asjaolust, nimelt et kvootide õigusvastase ülemineku tulemusena oli Prantsuse laevastiku väljapüük ülemäära suur.

104 Teiseks leiavad hagejad, et nõukogu õigusvastane tegutsemine tekitas neile täiendavat kahju, kuna see põhjustas muudatusi Baski autonoomse piirkonna kaubaturu tingimustes asjaomasel ajavahemikul, kuna nii nõudlus kui hinnad langesid. Tuginedes AZTI raportile, hindavad hagejad selles osas ajavahemikul 1996–2001 neile tekitatud kahju kogusummaks 3 953 989 eurot.

105 Kolmandaks leiavad hagejad, et nõukogu õigusvastane tegevus nõrgendas Hispaania laevastiku konkurentsivõimet võrreldes Prantsusmaa laevastikuga, kuna Prantsusmaa võis toetada oma laevastikku kõnealuses piirkonnas suures osas nende kalapüügivõimaluste arvelt, mille Euroopa Kohus on tühistanud. Hagejad tuginevad selles osas kolmele asjakohasele parameetrile, mis võimaldavad Prantsuse laevastiku kalandustegevust mõõta, nimelt kalalaevade arvu suurenemine ja tegevuse laiendamine, püügi kogumaht ning kaudsed piirangud kalandustegevusele, mis tuleneb ICES VIII vööndis Prantsusmaale eraldatud anšoovise TAC-i kvoodi enneaegsest täitmisest. Hagejate arvates järeldub sellest, et Biskaia lahel tegutseva Hispaania laevastiku eluvõimelisus on keskmises ja pikemas perspektiivis tõsiselt

ohtu seatud, kuna Biskaia lahe vööndis on ühiseid kalavarusid üle püütud ning selle tagajärjel on anšoovisevarud ICES VIII vööndis vähenenud. See omakorda põhjustab kalalaevastiku tegelike püügivõimaluste vähenemise, olenemata kinnitatud TAC-ist, ning märkimisväärset ohtu sellele, et ühenduse TAC anšoovisele kõnealuses kalastuspiirkonnas väheneb.

106 Neljandaks väidavad hagejad, et kalapüügivõimaluste üleminek Prantsusmaa laevastikule ICES VIII vööndis on üks peamisi kalavarude ülepüügi põhjuseid, kuna see võimaldab nimetatud laevastikule püüki praktiliselt kogu aasta vältel. Tõendina toovad hagejad esile asjaolu, et Hispaania laevastikul ei olnud võimalik neile eraldatud anšoovise TAC-i viimaste aastate jooksul täita, kuna Prantsusmaa laevastik oli seda kalavaru püüdnud ülemäära. Prantsusmaa laevastiku kalavarude ülepüügiga Hispaania laevastikule tekitatud tegelik ja kindel kahju on tänaseks päevaks selgunud seeläbi, et suuremat väljapüüki ei ole võimalik teha. Tulevikus seisneb see kahju vähenenud tegelikes kalapüügivõimalustes, kuna anšoovisevarud on vähenenud, mis omakorda mõjutab Hispaania laevastiku majanduslikku eluvõimelisust keskmises ja pikemas perspektiivis.

107 Hagejate sõnul kujutab Hispaania laevastiku turupositsiooni nõrgendamine ja kalavarude ülepüük endast tegelikku ja kindlat kahju, olenemata sellest, et selle kahju täpne arvutus tuleks teha hiljem ja eraldiseisvalt.

108 Nõukogu kriitika osas AZTI raportis kasutatud meetodi kohta leiavad hagejad esiteks, et kogu *lucrum cessans*'i või *damnum emergens*'i hindamine vajab eelnevalt nende tulude hindamist, mis oleks saadud, kui kahju põhjustanud asjaolu ei oleks ilmnenud, ning teiseks, et AZTI raporti puhul kasutati meetodit, mida majandusteadlased pidasid teaduslikult kõige usaldusväärsemaks, määratleda iga Hispaania laevastiku laeva kohta, mis kuulub ühele hagejatest, tema osa üldisest kahjust. Kui nõukogu soovib selle meetodi kvaliteeti või teaduslikku täpsust kahtluse alla seada, tuleb tal seda ka põhjendada.

109 Nõukogu leiab, et hagejad ei ole esitanud tõendeid selle kohta, et nad on kandnud mingit kahju.

Esimese Astme Kohtu hinnang

110 Kohtupraktika kohaselt loetakse ühenduse lepinguväline vastutus EÜ artikli 288 teise lõigu kohaselt tekkinuks vaid siis, kui kannatanu tõestab, et väidetav kahju on tegelikult esinenud. Kahju peab olema tegelik ja kindel (Euroopa Kohtu 27. jaanuari 1982. aasta otsus liidetud kohtuasjades 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81: Birra Wührer jt *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 1982, lk 85, punkt 9; Esimese Astme Kohtu 2. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas T-99/98: Hameico Stuttgart jt *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 2003, lk II-2195, punkt 67) ning ka hinnatav (Esimese Astme Kohtu 16. jaanuari 1996. aasta otsus kohtuasjas T-108/94: Candiotte *v.* nõukogu, EKL 1996, lk II-87, punkt 54). Ainult oletatav ja määratlemata kahju ei anna seevastu õigust hüvitisele (vt selle kohta Esimese Astme Kohtu 11. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas T-267/94: Oleifici Italiani *v.* komisjon, EKL 1997, lk II-1239, punkt 73).

111 Hageja kohuseks on esitada ühenduse kohtule tõendid oma kahju olemasolu ja ulatuse kohta (Esimese Astme Kohtu 9. jaanuari 1996. aasta otsus kohtuasjas T-575/93: Koelman *v.* komisjon, EKL 1996, lk II-1, punkt 97, ja 28. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas T-184/95: Dorsch Consult *v.* nõukogu ja komisjon, EKL 1998, lk II-667, punkt 60; vt selle kohta ka Euroopa Kohtu 21. mai 1976. aasta otsus kohtuasjas 26/74: Roquette Frères *v.* komisjon, EKL 1976, lk 677, punktid 22–24).

112 Seega tuleb hinnata, kas hagejad on tegeliku ja kindla kahju kandmist tõendanud.

113 Esmalt väidavad hagejad, et nad on kandnud kahju, kuna nad jäeti ilma õigusest püüda 90% selle „uue TAC-i" väljapüügist, mille arvutamisel üle viidud kvoot liidetakse ICES vööndis kinnitatud TAC-ile. Oma hagiavalduses peavad hagejad oma selles osas kantud kahju võrdseks selle ülemäärase püügiga, mida Prantsuse laevastik sai oma ametlikule kvoodile vastava püügiga võrreldes.

114 Tuleb meeles pidada, et 18. aprilli 2002. aasta otsuse punktis 42 on Euroopa Kohus sedastanud, et kuna Portugali Vabariigile anti luba püüda osa oma anšoovisekvoodist ICES VIII vööndis, ei saanud Hispaania Kuningriik stabiilsuspõhimõtte vastaselt 90% anšoovisepüügi võimalustest selles vööndis, kuigi talle oli sellele vööndile kinnitatud anšoovise TAC-ist eraldatud 90%. Portugali Vabariigile antud luba püüda osa oma anšoovisekvoodist ICES VIII vööndist suurendas tema kalapüügivõimalusi nimetatud vööndis, ilma et Hispaania Kuningriik oleks võinud sellest ülemäärasest anšoovisekvoodist 90% kasutada.

115 Samuti on kindel, et anšoovisepüügivõimaluste suurendamine ICES VIII vööndis aastatel 1996–2001 võimaldas Prantsuse Vabariigil kasvatada anšoovise püüki selles vööndis, kuna Portugali Vabariigi selle vööndi kvoot oli määruse nr 685/95 IV lisa kohaselt üle viidud.

116 Siiski, vastupidiselt hagejate väidetele ei näita ükski eespool viidatud asjaolu, et nad oleksid kandnud tegelikku ja kindlat kahju.

117 Tõesti tuleb meeles pidada, et nagu Euroopa Kohus on juba sedastanud, tähistab stabiilsuspõhimõte üksnes kõigi asjaomaste kalavarude väljapüügile kehtestatud kogupüügi määra säilitamist, mille maht võib muutuda, mitte aga kindla koguse väljapüügi tagamist (Euroopa Kohtu 16. juuni 1987. aasta otsus kohtuasjas 46/86: Romkes, EKL 1987, lk 2671, punkt 17).

118 Siit järeldub, et Hispaania Kuningriigile eraldatud 90% kvoot ICES VIII vööndis kinnitatud TAC-ist on ainult väljapüügi teoreetiline ülempiir, mida Hispaania laevastik ei või mingil juhul ületada. Nimetatud kvoot ei tähenda aga sugugi seda, et Hispaania laevastikule oleks tegelikult tagatud 90% anšoovise TAC-i püük ICES VIII vööndis. Siinkohal tuleb märkida, et kuigi pooled on eri meelt selles osas, kas Hispaania ametiasutustel oli kalapüügiõiguse andmisel kaalutlusõigus, on siiski tõsi, et ICES VIII vööndis tegutsevatel kaluritel ei ole isiklikku kvooti, mille Hispaania ametiasutused oleks välja andnud siseriikliku õiguse alusel.

119 Nendes tingimustes on pelgalt see asjaolu, et hagejad ei saanud 90% anšoovisepüügivõimalustest ICES VIII vööndis, aluseks ainult teoreetilisele ja oletuslikule kahjule, mis tegelikkuses sõltub siiski Hispaania laevastiku tegelikest loomustest. Lisaks tunnistavad hagejad seda sõnaselgelt, kui nad oma repliigis märgivad, et „Hispaania laevastik ei oleks tõenäoliselt kogu oma kvooti püüdnud, kui üleminekut ei oleks toimunud".

120 Prantsuse laevastiku väljapüük ületas neile enne üleminekut eraldatud kvoodi, kuid see asjaolu ei tõenda iseenesest, et Hispaania laevastik oleks vähenenud väljapüügi tõttu kandnud mingit kahju. Kuna riikidele eraldatud osa anšoovise TAC-ist kujutab endast teoreetilist ülempiiri, ei näita Prantsuse laevastiku enam püütud kogused mingil viisil, vastupidiselt hageja väidetele, et Hispaania laevastik oleks püüdnud vähem või et tal oleks olnud keelatud rohkem püüda.

121 Järelikult ei tõenda hagis esitatud asjaolud tegelikku ja kindlat kahju.

122 Igal juhul ei näita Prantsusmaa ülemäärane väljapüük, mis hinnati 51 722 830 eurole, hagejatele tekitatud kahju ulatust. Kogu Prantsuse laevastiku tegelikult püütud loomuste mahu ja hagejate võimalike loomuste mahu vahel puudub igasugune seos.

123 Kuna hageja väidetud kahju tugineb üksnes asjaolule, et Prantsuse laevastiku väljapüük ületas selle ametliku kvoodi, tuleb hageja esitatud argumendid tagasi lükata.

124 Edasi tuleb vaadelda, kas hagejate väidetud oletatav kahju oleks olnud tegelik ja kindel, kui anšooviseloomused, mida Prantsuse laevastik püüdis ICES VIII vööndis Portugalile eraldatud lisakvoodi alusel, oleksid piiranud selles vööndis tegutseva Hispaania laevastiku tegelikke kalapüügivõimalusi anšoovisepüügil, takistades neil täiendavat püüki ICES VIII vööndi 90%-lise kalapüügivõimaluse ulatuses, võttes arvesse seda kvooti, mis oli selles vööndis kalapüügiks Portugali Vabariigile eraldatud.

125 Seega tuleb siiski tunnistada, et kuigi hagejad on rõhutanud Prantsuse laevastiku püügikoguseid, mis ületavad sellele laevastikule ICES VIII vööndis eraldatud ametliku kvoodi, ei ole hagejad kordagi üritanud määrata selle täiendava väljapüügi mahtu, mida nad oleksid võinud saada, kui tühistatud sätteid ei oleks olnud.

126 Lisaks ei ole vaidlust selles, et aastatel 1996–2001 ei ammendanud Hispaania Kuningriik kordagi oma 90% anšoovisekvooti sellest TAC-ist, mis esialgselt oli ICES VIII vööndis kinnitatud ja mis vastab 29 700 tonnile anšoovisele iga kõnealuse aasta kohta.

127 Kuna Hispaania laevastik ei ammendanud kõnealusel ajavahemikul kordagi oma anšoovisekvooti ICES VIII vööndis, siis asjaolul, et Prantsuse laevastik omakorda ületas neile õiguspäraselt eraldatud kvooti, ei ole tähtsust tõendamaks Hispaania laevastikule tekitatud kahju, kuna sellel laevastikul oli igal juhul võimalus püüda ICES VIII vööndist sellele vööndile kinnitatud TAC-i piires rohkem anšoovist.

128 Selles osas tuleb märkida, et hagejad ei ole muu hulgas ka väitnud, et Hispaania laevastik oleks ise piiranud oma väljapüüki, jaotades selle kogu aasta peale, ületamata sealjuures 29 700 tonni kvooti, nii et kui kõnealune laevastik oleks olnud teadlik oma täiendavast anšoovisekvoodist, oleks ta püüdnud rohkem.

129 Veelgi enam, kuna käesoleval juhul ületab kasutamata jäänud kalapüügivõimalus alati 25% kvoodist, ulatudes isegi 50%-ni aastatel 1996–1998, siis ei saa väita, et Hispaania laevastik oleks oma anšoovisepüügivõimalusi piiranud.

130 Igal juhul tuleb märkida, et isegi oletades, et Prantsuse laevastiku ülemäärane väljapüük ICES VIII vööndis on kohane tõend selle kohta, et Hispaania kalapüügivõimalusi on piiratud, ei saa hagejad käesolevas asjas selles osas tugineda mingile tegelikule ja kindlale kahjule. Nimelt need anšoovisepüügivõimalused, mida Hispaania Kuningriik jättis aastatel 1996–2001 kasutamata, on mahult alati olnud suuremad kui Prantsuse laevastiku ülemäärane väljapüük sellest vööndist kõnealusel ajavahemikul, nagu seda määratlevad hagejad.

131 Niisiis on selge, et kuigi Prantsuse laevastiku väljapüük oligi saadus Hispaania laevastiku väljapüügi arvelt, oli hagejatel enne tühistatud sätetega võimaldatud üleminekut veel kasutamata kalapüügivõimalusi, mis olid Hispaania Kuningriigile eraldatud selle 90% ICES VIII vööndile kinnitatud TAC-i piires, ehk siis 29 700 tonni.

132 Asjaolu, et Hispaania laevastikul ei õnnestunud ammendada Hispaania Kuningriigile eraldatud kvooti ega kasutada isegi märkimisväärset osa sellest, tõestab ka see fakt, et määruse nr 685/95 IV lisa punkti 1.2 teise lõigu alapunkti ix kohaselt oli Hispaania Kuningriik nõus loovutama anšoovise TAC-i püügivõimalustest ICES VIII vööndis alates 1996. aastast igal aastal 9000 tonni (12 000 tonni 2000. aastal) Prantsuse Vabariigile, nii et 1996. aastast alates oli Hispaania Kuningriigile eraldatud tegelik kvoot selles vööndis mitte 29 700 tonni, vaid 20 700 tonni (17 700 tonni 2000. aastal). Seega, kuigi hagejad väidavad, et neile tekitati kahju seeläbi, et Prantsuse Vabariigil lubati lisaks ühinemisakti alusel esialgselt eraldatud 3300 tonnile püüda täiendavad 5000 tonni ICES VIII vööndist, on selge, et samal ajavahemikul loobus Hispaania Kuningriik kolmandikust oma kvoodist, mis talle ühinemisaktiga oli selles vööndis eraldatud.

133 Neil põhjustel ei saa hagejad väita, et nende tegelikke kalapüügivõimalusi ICES VIII vööndis on piiratud. Seda kinnitab ka asjaolu, et nõukogu esitatud teabest, mida hagejad ei ole vaidlustanud, selgub, et nii 1994. aastal — enne kui Portugali Vabariik sai anšoovisepüügiloa ICES VIII vööndis — kui ka pärast selle loa tühistamist 2002. aastal, oli Hispaania Kuningriik kaugel oma kvoodi ammendamisest, püüdes VIII vööndis neil aastatel anšoovist vastavalt 11 230 ja 7700 tonni. Järelikult ei olnud hagejatel mingit tegelikku ega kindlat kalapüügivõimaluste piirangut kõne-alusel ajavahemikul.

134 Seetõttu tuleb kõigist eeltoodud põhjendustest lähtuvalt tõdeda, et hagejatele tekitatud tegelikku ja kindlat kahju, mis käesolevas kohtuasjas võiks viia hüvitise maksmiseni, ei ole tõendatud asjaoluga, et hagejad ei saanud 90% Hispaania Kuningriigile eraldatud kalapüügivõimalustest ICES VIII vööndis, ega ka selle faktiga, et Prantsuse laevastik tegi täiendavat väljapüüki selles vööndis.

135 Teiseks väidavad hagejad, et nõukogu õigusvastane tegutsemine on põhjustanud nõudluse vähenemist ja hindade langust.

136 Piisab, kui märkida, et ükski toimiku materjalidest — ja eelkõige AZTI raportis esitatud andmed — ei tõenda, et selline vähenemine tegelikult aset leidis. Täpsemalt näitab see raport, vastavalt tabelile, mis sisaldus ka hagiavalduses, üksnes Hispaania laevastiku väidetavat majandusliku „kaotuse" hindamist matemaatilise tehtena, mille parameetreid ei ole selgitatud, esitamata mingit teavet kaubaturu hindade kohta kõnealusel ajavahemikul. Lisaks selgub Esimese Astme Kohtu küsimusele antud kirjalikes vastustes esitatud andmetest, et anšoovise hind ei olnud 1996.–2001. aastani langenud. Hagejate argumente, mille kohaselt nõukogu õigusvastane tegutsemine viis hindade languseni ja nõudluse vähenemiseni, ei saa seega arvesse võtta.

137 Kolmandaks väidavad hagejad, et nad on saanud kahju sellega, et nende positsioon kaubaturul on Prantsuse laevastikuga võrreldes nõrgenenud.

138 Selles osas, nagu ka nõukogu on põhjendatult märkinud, ei ole hagejad esitanud ühtki konkreetset tõendit nende positsiooni väidetava nõrgenemise kohta kaubaturul, vaid üksnes ebamääraseid ja üldisi oletusi. Hagejate nõue ei ole selles osas põhjendatud.

139 Neljandaks väidavad hagejad, et neile on tekitatud kahju sellega, et kalavarusid on ülemäära kasutatud ja kulutatud.

140 Jälle tuleb tunnistada, et hagejad ei esita mingeid konkreetseid tõendeid, mis kinnitaksid nende väiteid kalavarude kulumise kohta, vaid nad piirduvad selles osas samuti ebamääraste ja üldiste arvamustega. Pealegi väidavad hagejad, et kalavarude kulumine on tõendatud sellega, et Hispaania Kuningriik ei ole kunagi suutnud oma kvooti ammendada. Siiski tundub selline väide põhjendamatu, kuna kõnealuse ajavahemiku TAC-i, mis vastavalt määruse nr 3760/92 artiklitele 4 ja 8 ning olemasolevatele teaduslikele uuringutele loodusressursside olukorra kohta kinnitatakse igal aastal, ei ole kõnealuse ajavahemiku jooksul muudetud ning see on jäänud pidama 33 000 tonnile.

141 Lõpetuseks, kuivõrd hagejad soovivad hüvitist tulevikus tekkiva kahju eest, piisab märkimisest, et hagejad ei ole tõendanud, et väidetav kahju oleks vältimatu ning piisava kindlusega etteaimatav (vt selle kohta eespool punktis 110 viidatud kohtuotsus Hameico Stuttgart jt *v.* nõukogu ja komisjon, punkt 63).

142 Selles osas väidavad hagejad, et 2003. aastal vähendati anšoovise TAC-i 11 000 tonnini. See väide ei vasta tõele. Nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 2341/2002, millega kinnitatakse 2003. aasta kalapüügivõimalused ja sellega seotud tingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele, mis on kohaldatavad ühenduse vetes ja ühenduse laevadele nendes vetes, kus kehtivad püügipiirangud (EÜT 2002, L 356, lk 12), I D lisa kohaselt kinnitati 2003. aasta anšoovise TAC ICES VIII vööndis 33 000 tonnile. Veelgi enam, nimetatud TAC jäi 33 000 tonnile nii 2002. aastal (nõukogu 18. detsembri 2001. aasta määruse (EÜ)

nr 2555/2001, millega kinnitatakse 2002. aasta kalapüügivõimalused ja sellega seotud tingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele, mis on kohaldatavad ühenduse vetes ja ühenduse laevadele nendes vetes, kus kehtivad püügipiirangud (EÜT 2001, L 347, lk 1), I D lisa) ning 2004. aastal (nõukogu 19. detsembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 2287/2003, millega kinnitatakse 2004. aasta kalapüügivõimalused ja sellega seotud tingimused teatud kalavarudele ja kalavarude rühmadele, mis on kohaldatavad ühenduse vetes ja ühenduse laevadele nendes vetes, kus kehtivad püügipiirangud (EÜT 2003, L 344, lk 1; ELT eriväljaanne 04/06, lk 109), I B lisa).

143 Lõpuks tuleb meenutada hagejate 31. mail 2005 esitatud menetlustoimingute taotluse osas, et selline menetlustoiminguid puudutav taotlus, mis on esitatud pärast suulist menetlust, võidakse vastu võtta vaid juhul, kui see puudutab asjaolusid, mille mõju võib vaidluse lõpplahenduse seisukohalt olla määrava tähtsusega, ning kui taotluse esitaja ei ole saanud neid asjaolusid esile tuua enne suulise menetluse lõppu (Euroopa Kohtu 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-227/92 P: Hoechst *v.* komisjon, EKL 1999, lk I-4443, punkt 104). Käesolevas asjas tuleb esiteks märkida, et hagejad ei ole esitanud mingeid tõendeid selle kohta, et hagiavalduse esitamise hetkel ei olnud neil võimalik oma kalavarude ülepüügi ja kulumise väidet toetada. Hagejad nimelt ei selgita, miks hagiavalduse või hiljemalt repliigi esitamise hetkel ei olnud võimalik ekspertiisi taotleda. Seega on nimetatud taotlus vastuvõetamatu.

144 Lisaks tuleb tunnistada, et kohtulike menetlustoimingute taotlus ei ole igal juhul asjakohane. Mitte ükski hagejate esitatud tõend ei kinnita ega isegi võimalda oletada, et loomuste vähendamine või kalavarude bioloogilise olukorra halvenemine 2005. aastal oleks 18. aprilli 2002. aasta otsusega tühistatud sätete või varasema anšoovise ülepüügi tagajärg. Vastupidi, vastuvepliigile lisatud Instituto Tecnológico Pesquero y Alimentario raportist „Arrantza 2003" selgub, et anšoovise eluiga on väga lühike ning anšoovise populatsioon väga varieeruv, mistõttu aastate jooksul võib anšoovise

populatsioonis esineda kriise või isegi puudulikku arvukust. Seega, vastavalt raportile oli kudeva kalavaru biomass 2002. aastal turvalistes bioloogilistes piirides hinnanguliselt 56 000 tonni, st suurem kui ettevaatuspõhimõtte kohane biomass mahus 36 000 tonni. Nendes tingimustes ei saa hagejate esitatud tõendid mõjutada vaidluse lõpplahendust.

145 Hageja esitatud menetlustoimingute taotlus tuleb seega rahuldamata jätta.

146 Kõigist eeltoodud põhjendustest lähtudes tuleb tõdeda, et hagejad ei ole esitanud mingeid tõendeid selle kohta, et neile väidetavalt tekitatud kahju oli tegelik.

147 Kuna hagejad ei ole tõendanud ei üksikisikule õigusi loova õigusnormi piisavalt selget rikkumist ega väidetavat tegelikku kahju, tuleb sedastada, et ühenduse vastutus ei ole tuvastatud, ilma et oleks vaja kontrollida põhjusliku seose esinemist oletatava õigusrikkumise ning väidetava kahju vahel.

148 Kõigest eeltoodust järeldub, et hagi tuleb põhjendamatuse tõttu jätta rahuldamata, ilma et oleks vaja hinnata vastuvõetavuse kohta esitatud argumente.

Kohtukulud

149 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt kostja nõudele hagejate kanda.

150 Kodukorra artikli 87 lõike 4 alusel kannavad menetlusse astuvad liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (kolmas koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista hagejatelt välja nende endi ja nõukogu kohtukulud.

3. Jätta Prantsuse Vabariigi ja komisjoni kohtukulud nende endi kanda.

Jaeger Tiili Czúcz

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 19. oktoobril 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär Koja esimees

E. Coulon M. Jaeger